

1 OCAK 2004 – 31 TEMMUZ 2005 TARİHLERİ ARASINDA DENİZLİ İLİNDE POSTMORTEM İNCELEME YAPILAN ADLİ OLGULARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

EVALUATION OF MEDICOLEGAL POSTMORTEM EXAMINATION CASES BETWEEN JANUARY 2004- JULY 2005 IN DENİZLİ

Kemalettin ACAR*, Bora BOZ*, Ayşe KURTULUŞ*

*Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı, Denizli

Özet

Adli olayların aydınlatılması için ölenin tıbbi kimliğinin belirlenmesi, ölüm nedeninin, ölüm zamanının ve orijinin saptanmasına yönelik bulgularla ölenin vücudundaki diğer tüm delillerin toplanması çok önemlidir. Bu çalışmada Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı'nda 1 Ocak 2004 – 31 Temmuz 2005 tarihleri arasında yapılan 367 postmortem inceleme olgusu değerlendirmeye alınmıştır. Yaş, cinsiyet, ölüm nedeni, orijin, yapılan postmortem inceleme yönünden irdelenmiştir. Çalışmada 277 olgu erkek ve 90 olgu kadındır. Olguların yaş ortalaması $38,5 \pm 19,9$ 'dur. Olguların orijin dağılımına bakıldığında, % 45 ile kazaların ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Olay yeri incelemesine adli tıp uzmanının katılımı %26 olarak saptanmıştır. İleri derecede bilgi ve deneyim isteyen postmortem incelemenin mutlaka adli tıp uzmanları tarafından yapılması ve mümkünse olay yeri incelemesine adli tıp uzmanının katılmasının sağlanması gerektiği görüşüne varılmıştır. (Pamukkale Tıp Dergisi, 2008;1:17-20).

Abstract

Identification of deceased, determination of postmortem interval, cause and origin of death and collecting evidences on medicolegal deaths are very important for solution of forensic cases. In this study 367 postmortem examination cases which were performed at Pamukkale University Faculty of Medicine Department of Legal Medicine were included. Age, gender, cause and origin of death and the postmortem process performed were evaluated. Two hundred seventy seven of the cases in the study were male and 90 were female. The mean age of the cases was $38,5 \pm 19,9$ (Range 0-95). The most frequent origin of death was accident. Crime scene investigations were performed by forensic medicine specialists in %26 of cases. The postmortem examination requiring graduated knowledge and experience should be performed by forensic medicine specialist. The forensic medicine specialist should join to crime scene investigation if possible. (Pamukkale Medical Journal, 2008;1:17-20).

Giriş

Adli olayların aydınlatılması için konunun uzmanları tarafından ölenin tıbbi kimliğinin belirlenmesi, ölüm nedeninin ve ölüm zamanının saptanması ve ölenin vücudundaki tüm delillerin toplanması gerekmektedir.

Denizli, birçok sanayi kolunun faaliyet gösterdiği, hızla gelişmekte olan bir şehir olması nedeniyle göç almakta ve artan nüfus, işsizlik, sosyal farklılıklar adli olaylarda artışı beraberinde getirmektedir. Bu retrospektif çalışmada, Denizli ilinde meydana gelen adli ölüm olgularının nitelikleri benzer çalışmalarla karşılaştırılarak sunulmaktadır.

Gereç ve Yöntem

1 Ocak 2004–31 Temmuz 2005 tarihleri arasında Denizli il merkezi ve bölge savcılıklarından gönderilen, postmortem incelemeleri yapılan 367 adli ölüm olgusu Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı arşivinden yararlanılarak incelenmiştir. Olgular yaş, cinsiyet, ölüm nedeni, orijin ve yapılan postmortem inceleme yönünden irdelenmiştir. Veri analizi SPSS 10.0 paket programı ile yapılmıştır. Gruplar ara-

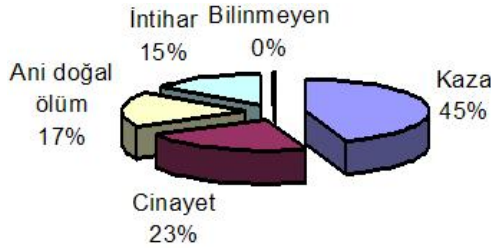
sındaki karşılaştırmalarda ki-kare testi kullanılmış ve $p < 0.05$ anlamlılık düzeyi olarak kabul edilmiştir.

Bulgular

Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı tarafından 1 Ocak 2004–31 Temmuz 2005 tarihleri arasında 367 olguya postmortem inceleme yapılmıştır. Olguların 277 (% 75,5)'si erkek ve 90 (% 24,5)'i kadındır. Olguların yaş ortalaması $38,5 \pm 19,9$ olup, % 20,4 ile 20–29 yaş grubundakiler ilk sırada yer almaktadır. Olguların yaş ve cinsiyete göre dağılımı Tablo-1'de verilmiştir.

Çalışmamızda adli ölüm olaylarının orijininde, kazaların % 44,7 oranı ile ilk sırada yer aldığı, bunu % 22,6 oranı ile cinayetin izlediği saptanmıştır (Grafik 1). Olguların orijininin cinsiyete göre dağılımına bakıldığında her iki cinsiyette de kazaların ilk sırada yer aldığı tespit edilmiştir. Erkeklerde kazaları cinayete bağlı ölümler izlerken, kadınlarda ani doğal ölümlerin takip ettiği görülmüştür (Tablo-2). 30–39 yaş grubundaki olgularda cinayete, diğer yaş gruplarında ise

kazalara bağlı ölümlerin ilk sırada yer aldığı saptanmıştır (Tablo-3).

Grafik 1. Olguların Orijine Göre Dağılımı

Olguların ölüm nedeninin cinsiyete göre dağılımı Tablo 4'te sunulmuştur. Ölüm nedenleri arasında % 28,1 oranı ile trafik kazalarına bağlı muhtelif vücut travmaları ilk sıradadır. Bunu % 17,2 ile ani doğal ölümler, % 12,8 ile ateşli silah mermi çekirdeği yaralanması ve % 7,9 ile yüksekten düşmeler izlemiştir. Erkek ve kadın olgular arasında bu sıralamada anlamlı farklılık bulunamamıştır. Olay yeri incelemesine adli tıp uzmanı ile katılımın 95 (%25,9) olguda gerçekleştiği, 243 (% 66,2) olguya postmortem harici muayeneye ilaveten otopsi yapıldığı saptanmıştır. Postmortem inceleme şeklinin orijinlere göre dağılımına bakıldığında; cinayet olgularının tamamına (% 100) otopsi yapılırken, kazaların % 32,3'üne otopsi yapıldığı görülmüştür (Tablo 5).

Tartışma

Denizli ilinde Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı tarafından 1 Ocak 2004 – 31 Temmuz 2005 tarihleri arasında postmortem inceleme yapılan 367 olgunun çoğunluğu erkektir. Bu sonuç benzer çalışmalarla uyumludur ve bunda erkek egemen toplum yapısının etken olduğu düşünülebilir [1-4]. Çalışmamızda diğer çalışmalarda olduğu gibi adli ölüm olguları en fazla 20- 29 yaş grubunda yer almaktadır. Ülkemizin genç bir nüfusa sahip olması ve aktif yaşamda bu yaş grubundakilerin daha fazla yer almasının etken olduğu düşünülmüştür [5].

Olguların orijinleri sırasıyla kaza, cinayet, ani doğal ölüm ve intihardır. Kazaların ilk sırada yer alması Samsun, Sivas ve Konya illerinde yapılan benzer çalışmalarla uyumludur [1,6,7]. Ancak İzmir' de yapılan bir çalışmada patolojik ölümlerin

% 33,3 oranı ile ilk sırada yer aldığı ve bunu % 28,9 ile cinayetin izlediği, Edirne'de yapılan bir başka çalışmada da cinayet orijininin % 44,1 oranı ile ilk sırada bulunduğu görülmektedir [2,3]. Orijinin cinsiyete göre dağılımında, kazaların her iki cinsiyette de ilk sırada olduğu göze çarpmaktadır [1]. Erkeklerde % 24,2 ile cinayet orijinli ölümler, kadınlarda % 21,1 oranı ile ani doğal ölümler kazaları takip etmektedir. Kadınlar, adli ölüm olaylarının %17,8'inde cinayet kurbanıdırlar. Kadınların daha çok intihar girişimi gibi kendilerine zarar verici davranışlar geliştirdikleri belirtilmekte ise de bizim çalışmamızda kadınlar-daki intihar orijini 4.sırada yer almaktadır.

Kazaların çoğunluğunu trafik kazaları oluşturmaktadır [1,3,8]. Ülkemizde ulaşım için ağırlıklı olarak karayolları kullanılmaktadır. Karayollarının alt yapı sorunlarının çözülmesi, bununla birlikte modern teknoloji ile donatılmış demiryolu gibi alternatif ulaşım yollarının kullanılması trafik yoğunluğunu azaltarak buna bağlı ölümlerin önüne geçebilir. Ayrıca trafiğin ayrılmaz bir diğer parçası da insandır. Bu nedenle sürücü ve yayaların eğitilmesi ve trafik kurallarına uyma konusunda gerekli duyarlılığı göstermeleri zorunludur.

Ateşli silah yaralanmasına bağlı ölümlerin oranı %12,8'dir. Bu oran İzmir'de yapılan bir çalışmada %14,3, Edirne'de %14, Samsun'da % 9,5 olarak saptanmıştır [1-3]. Postmortem inceleme olay yeri incelemesi, ölü muayenesi ve otopsiyi içermektedir. Çalışmamızdaki adli ölüm olaylarının büyük çoğunluğunda (% 75) olay yeri incelemesine bir adli tıp uzmanı katılmamıştır. Aşıröz ve arkadaşları [9] yaptıkları anket çalışmasında; olay yeri inceleme-sindeki yetersizliğin temel nedenlerinden birinin savcı/hakim, adli tıp uzmanı ve polis arasındaki koordinasyon eksikliği olduğunu saptamışlardır. Cinayet olgularının tamamına, intiharların %98,2'sine kazaların ise %32,3'üne otopsi yapılmıştır. Samsun'da yapılan çalışmada bu oranlar sırasıyla %88,2, % 72,1, ve %14,4'tür [1]. Bu durum otopsi kararında ölüm orijininin etkisi olduğunu göstermektedir. Medikolegal olgularda otopsi oranının artırılması ve olay yeri incelemesine adli tıp uzmanı katılımının sağlanması yolunda iyi-leştirilmeler yapılmalıdır.

Tablo 1. Olguların Cinsiyete ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Yaş Grubu	Erkek		Cinsiyet Kadın		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
0-9	15	53,6	13	46,4	28	7,6
10-19	23	74,2	8	25,8	31	8,4
20-29	51	68	24	32	75	20,4
30-39	48	76,2	15	23,8	63	17,1
40-49	56	84,8	10	15,2	66	17,9
50-59	43	91,5	4	8,5	47	12,8
60+	41	71,9	16	28,1	57	15,5
Toplam	277	75,5	90	24,5	367	100

Tablo 2. Olguların Orijinlerinin Cinsiyete Göre Dağılımı

Orijin	Erkek		Cinsiyet Kadın		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Kaza	121	43,7	43	47,8	164	44,7
Cinayet	67	24,2	16	17,8	83	22,6
İntihar	43	15,5	12	13,3	55	15
Ani doğal ölüm	45	16,2	19	21,1	64	17,4
Bilinmeyen	1	0,4	0	0	1	0,3
Toplam	277	100	90	100	367	100

Tablo 3. Olguların Orijinlerinin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Yaş Grubu	Kaza		Cinayet		Orijin İntihar		Ani doğal Ölüm		Bilinmeyen		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
0-9	13	46,4	3	10,7	-	-	12	42,9	-	-	28	100
10-19	12	38,7	11	35,5	3	9,7	5	16,1	-	-	31	100
20-29	32	42,7	19	25,3	16	21,3	8	10,7	-	-	75	100
30-39	19	30,2	27	42,9	10	15,9	7	11,1	-	-	63	100
40-49	29	43,9	16	24,2	11	16,7	9	13,6	1	1,5	66	100
50-59	23	48,9	5	10,6	9	19,1	10	21,3	-	-	47	100
60+	36	63,2	2	3,5	6	10,5	13	22,8	-	-	57	100
Toplam	164	44,7	83	22,6	55	15	64	17,4	1	3	367	100

Tablo 4. Olguların Ölüm Nedeninin Cinsiyete Göre Dağılımı

Ölüm Nedeni	Erkek		Cinsiyet Kadın		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Trafik kazası	70	25,3	33	36,7	103	28,1
Ateşli silah mermi çekirdeği yaralanması	38	13,7	9	10	47	12,8
Av tüfeği yaralanması	14	5,1	2	2,2	16	4,4
Kesici delici alet yaralanması	20	7,2	3	3,3	23	6,3
Ası	16	5,8	4	4,4	20	5,4
Elle boğma	2	0,7	-	-	2	0,5
Bağla boğma	1	0,4	-	-	1	0,3
Suda boğulma	10	3,6	-	-	10	2,7
Darp	4	1,4	2	2,2	6	1,6
Kesici alet yaralanması	-	-	1	1,1	1	0,3
Kesici ezici alet yaralanması	-	-	1	1,1	1	0,3
Boğazlama	-	-	1	1,1	1	0,3
Enseleme	1	0,4	-	-	1	0,3
Yüksekten düşme	22	7,9	7	7,8	29	7,9
İş kazası	7	2,5	-	-	7	1,9
İlaç intoksikasyonu	1	0,4	1	1,1	2	0,5
Tarım ilacı intoksikasyonu	9	3,2	2	2,2	11	3
Etil alkol intoksikasyonu	2	0,7	1	1,1	3	0,8
CO zehirlenmesi	6	2,2	2	2,2	8	2,2
Elektrik çarpması	2	0,7	-	-	2	0,5
Yanık	4	1,4	1	1,1	5	1,4
İnfantisid	1	0,4	1	1,1	2	0,5
Abortus	-	-	1	1,1	1	0,3
Ani doğal ölümler	45	16,2	18	20	63	17,2
Birleşik ölümler	1	0,4	-	-	1	0,3
Bilinmeyen	1	0,4	-	-	1	0,3
Toplam	277	100	90	100	367	100

Tablo 5: Postmortem inceleme şeklinin orijine göre dağılımı

Orijin	Ölü Muayenesi		Otopsi		Toplam	
Kaza	111	67,7	53	32,3	164	100
Cinayet	-	-	83	100	83	100
İntihar	1	1,8	54	98,2	55	100
Ani Doğal Ölüm	12	18,8	52	81,3	64	100
Bilinmeyen	-	-	1	100	1	100
Toplam	124	33,8	243	66,2	367	100

Kaynaklar

1. Aydın B, Karaarslan B, Dündar C. Samsun ilinde 1998-2003 yılları arasında ölü muayenesi- otopsi yapılan olguların incelenmesi. Adli Bilimler Dergisi 2005; 4: 23-28.
2. Ege B, Yemişçigil A, Aktaş EÖ, Koçak A. İzmir'de 1990-1994 yılları arasında otopsi yapılan olguların incelenmesi. Adli Tıp Bülteni 1997; 2: 58-61.
3. Azmak D, Zeren C, Erdönmez Ö, Altun G, Yılmaz A. Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalınca yapılan adli otopsi olgularının değerlendirilmesi. Yıllık Adli Tıp Toplantıları- 2002 Kitabı, Antalya: 2002. p. 202- 4.
4. Polat O: Kriminoloji ve Kriminalistik Üzerine Notlar. Birinci Baskı. Ankara: Seçkin; 2004.
5. http://www.die.gov.tr/yillik/03_nufus.pdf.
6. Özkök MS, Katkıcı U, Özkara E. Sivas'ta 1984- 1993 yılları arasında adli otopsi ve ölü muayenesi yapılan olguların retrospektif incelenmesi, 1. Adli Bilimler Kongre Kitabı, Adana: 1995. p. 230-2.
7. Günaydın G, Demirci Ş, Şahin TK. Konya adliyesinde 1991-2000 yılları arasında incelenen adli ölüm olgularının retrospektif olarak değerlendirilmesi. Yıllık Adli Tıp Toplantıları- 2001 Kitabı, Antalya: 2001. p.109-13.
8. Karagöz YM, Karagöz (Demirçin) S, Demircan C. Medikolegal ölümlerin analizi. 8. Ulusal Adli Tıp Günleri Poster Sunuları Kitabı, Antalya: 1995. p. 119-24.
9. Aşıröz M, Cantürk G, Sarı H, Büken B, İşler H. Ölüm olaylarında, olay yeri incelemesindeki aksaklıkların belirlenmesi ve çözümü için öneriler (anket çalışması). Adli Tıp Dergisi 2001; 15: 45-54.